

U V O D

1. Jugoslovenski pravni sistem je u neprekidnom i brzom razvoju. Novu, istorijski značajnu, etapu tog procesa otvara Ustav SFRJ iz 1974. Pravno definišući osnove društva slobodne asocijacije proizvođača, Ustav je veliku pažnju posvetio društveno-ekonomskom uređenju uopšte, a sistemu društvenog planiranja¹ i jedinstvenom jugoslovenskom tržištu posebno. Ustav opredjeljuje ulogu tržišta i njegov odnos sa planom,² uspostavlja jedinstveno jugoslovensko tržište,³ određuje njegove osnovne pretpostavke i komponente, uključujući i planiranje,⁴ i utvrđuje najvažnija načela ponašanja svih subjekata na tržištu.⁵ Kao subjekt regulisanja tržišnih odnosa određena je federecija.⁶

Vršeci svoju funkciju u ostvarivanju novog ustavnog poretka u oblasti tržišta, Skupština SFRJ je donijela niz sistemskih i drugih zakona.⁷ Među tim zakonima posebnu grupu predstavljaju oni koji se tiču razrade i konkretizacije ustavnih principa o djelovanju i načinu ponašanja svih subjekata koji se sreću na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu. Do sredine 1977. veliki broj tih zakona je stupio na snagu. Zakonodavni proces u ovom domenu, međutim, nije završen. Januara 1980. donesen je Zakon o osnovama sistema cijena i društvenoj kontroli cijena (Sl. l. SFRJ 1/80), u mjesecu oktobra 1980. Zakon o sanaciji i prestanku organizacija udruženog rada (Sl. l. SFRJ 41/80), a novembra iste godine Zakon o obaveznom udruživanju rada i sredstava organizacija udruženog rada koje se bave prometom robe i usluga s proizvodnim organizacijama udruženog rada (Sl. l. SFRJ 66/80). Pored toga, jedan od osnovnih akata u ovoj

¹ Osnovno načelo, II, stav 9, čl. 69—74, čl. 257. čl. 281, 1, t. 5. Ustava SFRJ.

² Osnovno načelo III, stav 9, čl. 69 i čl. 252, 1, t. 6 Ustava SFRJ.

³ Čl. 251 Ustava SFRJ.

⁴ Čl. 252 Ustava SFRJ.

⁵ Čl. 254, 255 i 256 Ustava SFRJ.

⁶ Čl. 252, st. 2, 3, 4 te čl. 281, 1 t. 4 Ustava SFRJ.

⁷ Zečević dr Miodrag: „Razvoj i izgradnja pravnog sistema Jugoslavije na osnovama Ustava SFRJ”, referat na III kongresu pravnika Jugoslavije, Skopje 17—19. XI 1977., str. 9. Oba vijeća Skupštine SFRJ su do 19. VII 1977. usvojila 250 saveznih zakona, od čega su 142 novi zakoni.

oblasti — Zakon o osnovama poslovanja organizacija udruženog rada u oblasti prometa robe i usluga u prometu robe i o sistemu mjera kojima se sprečava narušavanje jedinstva jugoslovenskog tržišta u toj oblasti (Sl. 1. SFRJ 47/76 — skraćeno ZOP) — neprekidno se dopunjava novim rješenjima.

2. Sada se pred jugoslovensko pravo postavlja i hitan i trajan zadatak da pruži svoj doprinos u oživotvorenju navedene grupe zakona, pa samim tim i novog ustavnog sistema. Razumije se da ova dužnost mora u krajnjoj liniji biti ispunjena u društvenoj praksi.⁸ No, da bi se to postiglo, teorijska obrada cijele oblasti i pojedinih pitanja unutar nje je nužna.

Jedan od najvažnijih poslova razrade novog pravnog poretka jeste sistematizacija pozitivno-pravne građe radi utvrđivanja kvalitativnih promjena do kojih je kod nas došlo u oblasti regulisanja ponašanja na tržištu. U tom cilju izvršeno ispitivanje najnovije legislative pokazuje da ima osnova da se sva pravna pravila o načinu ponašanja na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu grupišu u novu granu našeg pravnog sistema. Pošto je konkurencija zajednički imenitelj najvećeg broja postupaka i odnosa subjekata u domenu prometa robe i usluga na tržištu, smatramo da bi tu granu prava trebalo nazvati „pravo konkurencije”.

U ovom radu pokušaćemo da pružimo svoj doprinos definisanju prava konkurencije. Radi toga ćemo u prvom dijelu utvrditi pojam tržišta i konkurencije, te način njenog pravnog regulisanja u uporednom i jugoslovenskom pravu. U drugom dijelu ćemo obraditi pozitivno-pravni izgled pretpostavki, izvora, predmeta i metoda prava konkurencije kao samostalne grane našeg sistema.